

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**DAVČNO OPTIMALNA PRAVNA OBLIKA DRUŽBE ZA
PODJETNIKE**

Ljubljana, september 2009

DEJAN CVETAN

IZJAVA

Študent Dejan Cvetan izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom dr. Sergeje Slapničar in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1. VRSTE PRAVNIH ORGANIZACIJSKIH OBLIK PO ZGD-1	2
2. PRIMERJAVA ORGANIZACIJSKIH DRUŽB MED SEBOJ	2
2.1 USTANOVITEV	2
2.2 ODGOVORNOST	5
2.3 POSLOVANJE	5
2.4 PRENEHANJE	6
2.5 UGOTOVITVE.....	8
3. ZNAČILNOSTI PODJETNIKA	10
4. OBDAVČITEV V PRIMERU RAZLIČNIH ORGANIZACIJSKIH OBLIK.....	11
4.1 OBDAVČITEV SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	11
4.2 OBDAVČITEV GOSPODARSKIH DRUŽB PO ZAKONU O DAVKU OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB.....	14
5. PRIMER IZRAČUNA OBDAVČITVE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA IN DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO	15
5.1 PREDPOSTAVKE ZA IZRAČUN	15
5.2 PRIMER IZRAČUNA OBDAVČITVE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA:.....	16
5.3 PRIMER IZRAČUNA OBDAVČITVE DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO	17
5.4 RAZLAGA REZULTATOV	22
SKLEP.....	23
LITERATURA IN VIRI	25

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prednosti in slabosti samostojnega podjetnika v primerjavi z osebnimi in kapitalskimi družbami.....	7
Tabela 2: Razlike med samostojnim podjetnikom in družbo z omejeno odgovornostjo	9
Tabela 3: Dohodninska lestvica za leto 2009.....	13

KAZALO SLIK

Slika 1: Postopek ustanovitve gospodarske družbe.....	4
Slika 2: Delež podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah, Slovenija, 2007.....	9
Slika 3: Čisti zaslužki s.p. in d.o.o.	22

UVOD

V času vsesplošne svetovne finančne krize je veliko ljudi izgubilo svojo zaposlitev in s tem osnovne dohodke, potrebne za preživetje. Po izgubi službe se najprej pojavi vprašanje, kaj sedaj, kako zaslužiti potrebni denar za preživetje. V večini primerov je iskanje druge službe v konkurenčni dejavnosti izguba časa, ker v času krize podjetja večinoma odpuščajo in zelo redko zaposlujejo ljudi. Potemtakem človeku, ki je izgubil službo in ima neko specifično znanje ter sposobnosti, ostane možnost samostojne ustanovitve podjetja. Po odločitvi o samostojni poti večina ljudi pride do vprašanja, katera organizacijska oblika je za njih najbolj primerna, katero je najlažje oz. najhitreje ustanoviti in kako, katero je najlažje zapreti, če jim slučajno ne uspe, in tudi pri kateri organizacijski obliki bodo prihranili največ denarja s področja plačevanja davkov. Podjetnik mora najprej določiti cilje podjetja. Cilje podjetnika je potrebno določiti tako z vidika lastnih zahtev oz. ambicij kot tudi z vidika zahtev in pričakovanj sodelujočih partnerjev. Izbrana pravna organizacijska oblika družbe mora zagotavljati podjetniku uresničitev njegovih podjetniških ciljev.

Cilj moje diplomske naloge je ugotoviti, katera organizacijska oblika je za podjetnika začetnika najbolj primerna z vidika plačevanja davkov in prispevkov in katere organizacijske oblike so za podjetnika začetnika sploh primerne na začetku njegove podjetne poti.

V prvem delu diplomske naloge bom predstavil organizacijske oblike in jih med seboj primerjal z vidika ustanovitve, odgovornosti, poslovođenja in prenehanja. Na koncu poglavja bom podal svoje ugotovitve o tem, katere organizacijske oblike so primerne za podjetnika na začetku samostojne poti.

V drugem delu bom opisal obdavčitev v primeru različnih organizacijskih oblik, in sicer v primeru samostojnega podjetnika, ki ga ureja Zakon o dohodnini, in v primeru gospodarskih družb, ki jih ureja Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb.

V tretjem delu pa bom predstavil praktični primer za dve od organizacijskih oblik podjetja. Na podlagi nekih predpostavk, ki omogočajo primerjavo, bom naredil izračune o letnih dajatvah in prispevkih za podjetnika.

Moja diplomska naloga bo v pomoč vsem, ki želijo odpreti svoje lastno podjetje, vendar o tem nimajo ustreznih informacij.

1. VRSTE PRAVNIH ORGANIZACIJSKIH OBLIK PO ZGD-1

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) ureja statusna korporacijskopravna vprašanja pri ustanavljanju in poslovanju gospodarskih družb, ki so opredeljene kot pravne osebe in na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost (Kocbek, 2002, str. 15). Zakon je eden najpomembnejših zakonov na gospodarskem področju in je v praksi imenovan »gospodarska ustava« (Prelič, 2006). Zakon je v petnajstih letih doživel mnogo novel. Razlog za pogosto spreminjanje zakona o gospodarskih družbah je usklajevanje s pravnim redom Evropske skupnosti. Po mnenju Kocbeka in Preličeve bo zakon tudi v prihodnje, zaradi programa nadaljnjega razvoja evropskega prava družb, doživel mnogo sprememb (Kocbek & Prelič, 2006, str. 38).

Pravne organizacijske oblike se po zakonu o gospodarskih družbah delijo na osebne družbe:

- * družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.), (76. do 134. člen ZGD-1),
- * komanditna družba (k.d.), (135. do 157. člen ZGD-1),
- * tiha družba (t.d.), (158. do 167. člen ZGD-1),

kapitalske družbe:

- * družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.), (471. do 522. člen ZGD-1),
- * delniška družba (d.d.), (168. do 429. člen ZGD-1),
- * evropska delniška družba (SE), (430. do 463. člen ZGD-1),
- * komanditna delniška družba (k.d.d.), (464. do 470. člen ZGD-1)

in samostojnega podjetnika (s.p.), (71. do 75. člen ZGD-1).

2. PRIMERJAVA ORGANIZACIJSKIH DRUŽB MED SEBOJ

Vsaka organizacijska oblika podjetja ima svoje specifične značilnosti. Nekatere lastnosti družb so si med seboj zelo podobne, druge zelo različne. Prav tako imajo vse določene prednosti in slabosti, ki pa se lahko različno interpretirajo. Ustanovitelj mora torej dobro preučiti vse organizacijske oblike in prepoznati, kaj je zanj prednost in kaj slabost.

2.1 USTANOVITEV

Za ustanovitev osebne družbe (družbe z neomejeno odgovornostjo in komanditne družbe) sta potrebni najmanj dve osebi. Pri komanditni družbi sta ti dve osebi komplementar in komanditist. Za ustanovitev osebnih družb osnovni kapital ni predpisan, vendar morajo družbeniki zagotoviti družbi sredstva za njeno delovanje.

Kapitalsko družbo (družbo z omejeno odgovornostjo in delniško družbo) lahko za razliko od osebne družbe ustanovi samo ena oseba. Družbo z omejeno odgovornostjo lahko ustanovi največ 50 oseb, medtem ko za vse ostale družbe najvišje število oseb ni predpisano. Ustanovitelji katerekoli družbe so lahko fizične ali pravne osebe, ne glede na državljanstvo in prebivališče.

Vse družbe se ustanovijo z družbeno pogodbo, sklenjeno v obliki notarskega zapisa. Izjema je delniška družba, pri kateri je potrebno sprejeti statut. Poleg tega lahko družbo z omejeno odgovornostjo ustanovimo z obrazcem, ki ga dobimo na izpostavah AJPes-a na točki VEM, ki je nadomestilo družbene pogodbe (Antić, 2009).

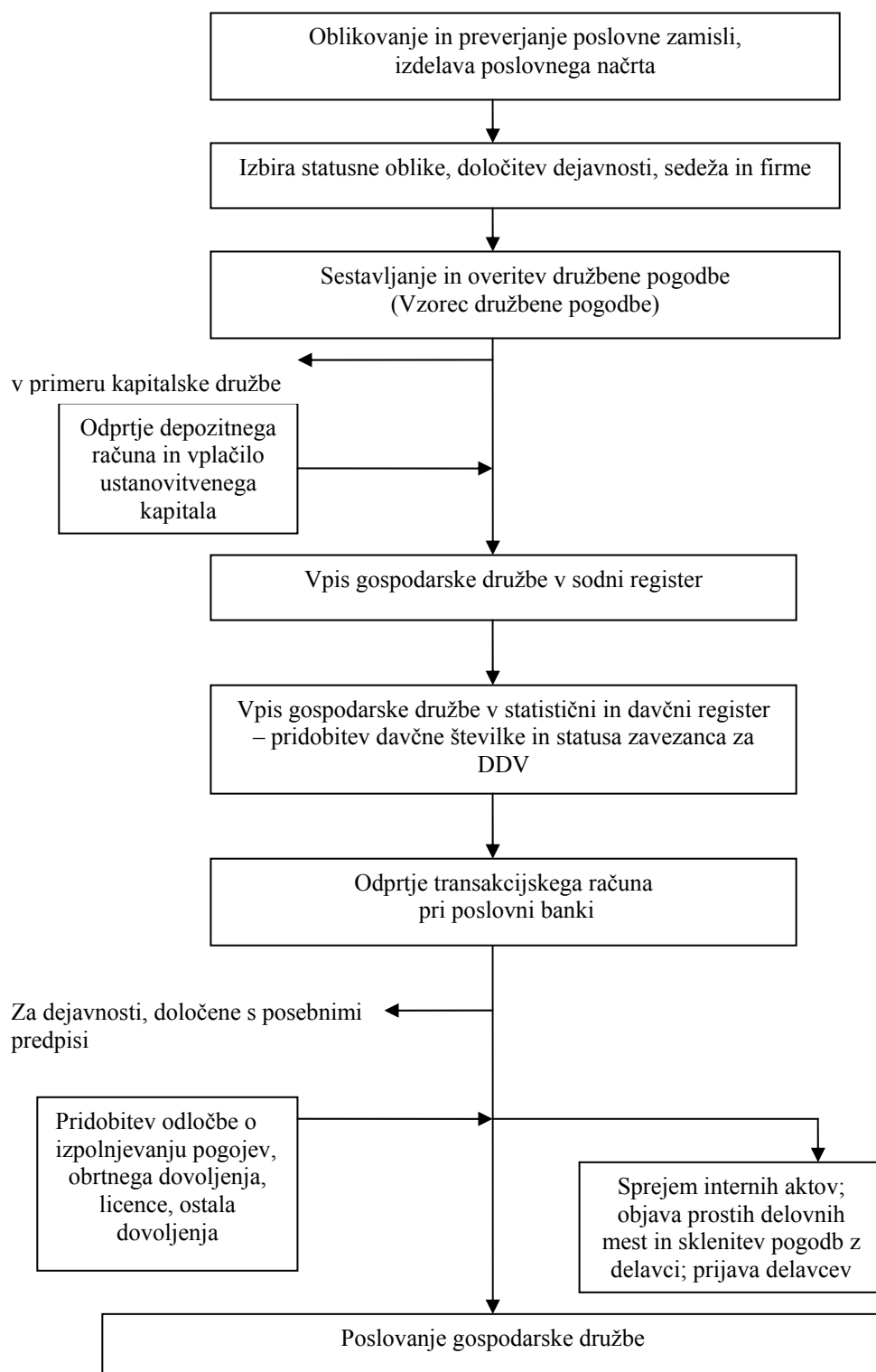
Za razliko od osebnih družb je pri kapitalskih družbah za ustanovitev potreben osnovni kapital, ki pri delniški družbi znaša 25.000 €, pri družbi z omejeno odgovornostjo pa 7.500 €. Pri obeh družbah se lahko osnovni kapital vplača poleg denarnih vložkov tudi s stvarnimi vložki. Vse družbe pridobijo status pravne osebe z vpisom v sodni register.

Višina minimalnega ustanovitvenega kapitala je v Sloveniji dokaj visoka, saj zahtevani minimalni ustanovitveni kapital za družbo z omejeno odgovornostjo v Sloveniji predstavlja skoraj 50 % BNP na prebivalca. V drugih razvitejših državah v Evropi, na primer na Irskem in v Veliki Britaniji, minimalni ustanovitveni kapital za družbo z omejeno odgovornostjo sploh ni predpisan oz. predstavlja na Finskem 7,7 %, v Španiji 14 % in v Švici 14 % BNP na prebivalca. Predvsem zaradi višine minimalnega ustanovitvenega kapitala se veliko podjetnikov odloči za ustanovitev družbe v tujini in nato preko podružnice opravljajo svojo dejavnost v matični državi. Dejavnost opravljajo pod popolnoma enakimi pogoji, kot to velja za domače družbe v državi. To pomeni, da lahko ustanovitelj izbere pravno okolje države članice EU, ki mu iz različnih razlogov najbolj ustreza. Izbira ugodnejše zakonodaje pa ne predstavlja kršitve prava skupnosti (Mercina, 2009).

Poleg osebnih in kapitalskih družb poznamo tudi samostojnega podjetnika, ki kot fizična oseba na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Samostojni podjetnik lahko opravlja dejavnost poleg redne zaposlitve (*Samozaposlitev*, 2009).

Ustanovitev samostojnega podjetnika je najhitrejša, najcenejša in najenostavnejša v primerjavi z ostalimi organizacijskimi oblikami. Registracija samostojnega podjetnika se lahko opravi kar preko spletnega portala e-VEM ali na vstopnih točkah VEM, ki se nahajajo na izpostavah AJPes-a. Samostojni podjetnik se ustanovi v treh korakih. V prvem koraku je potrebna prijava za vpis v sodni register, v drugem koraku pa mora podjetnik v skladu z tretjim odstavkom 44. člena zakona o davčni službi (ZDS-1-UPB2) sporočiti davčnemu uradu svoje osebne podatke. V tretjem, zadnjem koraku, se podjetnik prijavi na Zavod za zdravstveno zavarovanje (ZZZS). Podjetnik začne z svojo dejavnostjo potem, ko se vpiše v poslovni register republike Slovenije (Antić, 2009).

Slika 1: Postopek ustanovitve gospodarske družbe

Vir: Gale Robežnik, *Pravna podpora tujim investitorjem v Sloveniji* 2006.

2.2 ODGOVORNOST

Vse družbe kot pravne osebe odgovarjajo za obveznosti same s svojim lastnim premoženjem.

Družbeniki osebnih družb za obveznosti družbe odgovarjajo subsidiarno, kar pomeni, da upnikom družbe odgovarjajo z vsem svojim osebnim premoženjem, če so upniki predhodno od družbe zahtevali izpolnitev obveznosti. Družbenik odgovarja za obveznosti družbe v sorazmerju z njegovim deležem. Prav tako odgovarja z vsem svojim premoženjem družbenik, ki na novo stopi v družbo, za obveznosti, nastale pred njegovim prihodom (Terzić, 2007). Zaradi osebne odgovornosti vseh družbenikov so osebne družbe primerne za družbenike z veliko mero medsebojnega zaupanja. V zgodovini so se osebne družbe največkrat pojavljale v tako imenovanih družinskih podjetjih (Mežnar, 2006).

Pri komanditni družbi komplementaji za obveznosti družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem, komanditisti pa odgovarjajo samo do vrednosti vložka, ki so se ga z družbeno pogodbo zavezali vložiti v družbo.

Družbeniki kapitalskih družb za obveznosti družbe ne odgovarjajo s svojim premoženjem. Njihova osnovna obveznost do družbe je vložek, ki kot ustanovni kapital predstavlja premoženje družbe, s katerim le-ta odgovarja za svoje obveznosti.

Načelo spregleda pravne osebnosti predvideva situacije, v katerih družbeniki, ne glede na siceršnja pravila o odgovornosti, odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. Gre za primere, ko so družbeniki družbo uporabili ali zlorabili, da bi z njo dosegli cilje, ki so po zakonu nedopustni (Kaj je družba?, 2009).

Samostojni podjetnik, za razliko od družb, na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot fizična oseba, zato za obveznosti iz poslovanja odgovarja s svojim lastnim, osebnim premoženjem, in sicer samostojno in neposredno. Podjetnik odgovarja sam za obveznosti tudi, če je poslovno ali kako drugače ločil svoje zasebno premoženje od premoženja svojega podjetja. Pri tem je potrebno izpostaviti, da je tveganje pri tej obliki podjetja največje, saj lahko podjetnik izgubi vse, v najslabšem primeru tudi svojo stanovanjsko hišo.

2.3 POSLOVANJE

Posle osebnih družb so dolžni voditi vsi družbeniki hkrati, vendar se lahko vodenje poslov z družbeno pogodbo prenese na enega ali več družbenikov. Vsak družbenik je upravičen zastopati družbo in brez soglasja drugih družbenikov ne more prosto razpolagati s svojim deležem. Za razliko od družbe z neomejeno odgovornostjo posle komanditne družbe vodijo samo komplementarji in ne vsi družbeniki, razen če ni drugače določeno z družbeno pogodbo. V primeru, da posle vodi komanditist, enako odgovarja za obveznosti družbe kot komplementar.

Kapitalske družbe vodi in zastopa poslovodstvo. To funkcijo lahko opravlja ena ali več oseb. Družba z omejeno odgovornostjo ima lahko tudi nadzorni svet, ki pa ni obvezen. Delniška družba lahko po zakonu ZGD-1 izbira med enotirnim ali dvotirnim sistemom upravljanja družbe. V dvotirnem sistemu ima družba dva organa upravljanja, upravo in nadzorni svet. V enotirnem sistemu pa družbo vodi upravni odbor. Upravni odbor ima enake lastnosti kot uprava in nadzorni svet pri dvotirnem upravljanju.

V vseh družbah družbeniki odločajo o vseh vprašanih upravljanja družbe s sprejemanjem sklepov, bodisi na skupščini družbenikov, bodisi s pisnimi izjavami. Odločajo o sprejetju letne bilance stanja iz izkaza poslovnega izida, razdelitvi letnega dobička, postavitvi in odpoklicu poslovodij itd.

Pravne osebe poslujejo preko transakcijskega računa. Vsi prihodki iz dejavnosti se polagajo na transakcijski račun. Dvigi stransakcijskega računa morajo biti povezani z dejavnostjo in družbenik ne more prosto razpolagati z denarjem (Virant, 2003).

Samostojni podjetnik pa lahko prosto razpolaga z denarjem na računu. Torej lahko dviguje denar z računa za potrebe podjetja in prav tako za svoje lastne potrebe. Za razliko od družb mu ni potrebno gotovine dnevno polagati na transakcijski račun, ampak jo lahko takoj porabi za lastne potrebe. Po mnenju mnogih je to ena najbolj privlačnih značilnosti samostojnega podjetnika (Razpotnik, 2004).

Vse družbe morajo za razliko od samostojnega podjetnika voditi poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva, medtem ko lahko samostojni podjetnik vodi poslovne knjige po sistemu enostavnega ali dvostavnega knjigovodstva ali pa mu sploh ni potrebno voditi poslovnih knjig, če izpolnjuje v 4. odst. 73. člena Zakona o gospodarskih družbah našete pogoje o prihodkih iz dejavnosti, o zaposlenih delavcih in o načinu preteklega ugotavljanja davčne osnove, ki jih zakon, ki ureja dohodnino, določa za zavezance za davek od dohodka iz dejavnosti, ki lahko pri ugotavljanju davčne osnove zahtevajo upoštevanje normiranih odhodkov.

Kapitalske družbe imajo na trgu večji ugled kot osebne družbe in samostojni podjetnik, zato lahko lažje pridobivajo kredite pri bankah in so bolj primerne za prijavo na razpise ter opravljanje večjih in bolj donosnih poslov (Naj ustanovim s.p. ali d.o.o?, 2009).

2.4 PRENEHANJE

Osebne družbe prenehajo s svojim delovanjem (105. člen ZGD-1):

- * če poteče čas, za katerega je bila ustanovljena;
- * s sklepom družbenikov;
- * s stečajem;
- * s smrtjo ali prenehanjem družbenika;

- * z odpovedjo na podlagi sodne odločbe;
- * če se število družbenikov zmanjša pod dva;
- * v drugih primerih v skladu z zakonom.

Zaradi osebne narave družb je prenehanje tesno povezano s personalno sestavo družbenikov. Vsaka sprememba pomeni bistveno spremembo v družbenih razmerjih, tako navznoter kot navzven (Prelič, 2006).

Kapitalske družbe pa poleg vseh razlogov osebnih družb prenehajo tudi (521. člen ZGD-1):

- * če družbeniki vsaj s tričetrtinsko večino glasov vseh družbenikov sklenejo, da družba preneha s svojim delovanjem;
- * če sodišče ugotovi ničnost vpisa, z združitvijo s kakšno drugo družbo;
- * če osnovni kapital pade pod zakonsko določen znesek.

Razloge za prehanje kapitalskih družb uvrščamo v dve skupini, med prostovoljno in neprostovoljno prenehanje. Pri prostovoljnem prenehanju niso podani zunanji razlogi ali prisila in gre za osebno odločitev družbenikov. Za neprostovoljno prenehanje pa gre, ko družba preneha zaradi zunanjih dejavnikov (Prelič, 2006).

Pri samostojnem podjetniku govorimo o prenehanju opravljanja dejavnosti oz. prenehanju poslovanja in ne o prenehanju podjetnika. Podjetnik je fizična oseba, ta pa preneha s smrtjo. Samostojni podjetnik preneha opravljati svojo dejavnost, če se statusno preoblikuje v kapitalsko družbo, če v dveh zaporednih poslovnih letih ne predloži letnega poročila in na podlagi pravnomočnega akta (smrt podjetnika, stečaj podjetnika, izgon podjetnika iz RS, prepoved opravljanja dejavnosti, neresnične izjave podjetnika).

V tabeli so na kratko predstavljene glavne prednosti in slabosti osebnih in kapitalskih družb ter samostojnega podjetnika.

Tabela 1: Prednosti in slabosti samostojnega podjetnika v primerjavi z osebnimi in kapitalskimi družbami

OSEBNA DRUŽBA	KAPITALSKA DRUŽBA	SAMOSTOJNI PODJETNIK
Za obveznosti družbe jamčijo družbeniki neomejeno z vsem svojim osebnim premoženjem.	Družba jamči z vsem svojim premoženjem, družbeniki osebno ne jamčijo (le v izjemnih primerih, določenih z zakonom).	Samostojni podjetnik jamči za obveznosti z vsem svojim premoženjem.
Po zakonu ni obvezen minimalni osnovni kapital.	Zahteva se razmeroma visok osnovni kapital.	Po zakonu ni obvezen minimalni osnovni kapital.
Manj zahtevni formalnopravni postopki glede statusa.	Zahtevni formalnopravni postopki glede ureditve statusa.	Manj zahtevni formalno pravno postopki.
Enostavno upravljanje.	Zapleteno upravljanje.	Enostavno upravljanje.
Cenejša ustanovitev in manj stroškov pri poslovanju.	Dražja ustanovitev in večji stroški pri delovanju družbe.	Brezplačna ustanovitev podjetja ter nizki stroški pri vodenju.

Vir: ZGD-1, 2006; Kocbek, Korporacijsko pravo 2003; Valič, Oblike gospodarskih družb 2007.

2.5 UGOTOVITVE

Pri primerjanju organizacijskih oblik z vidika ustanovitve sem ugotovil, da je najlažje ustanoviti oz. registrirati samostojnega podjetnika, ker je postopek brezplačen in se lahko opravi kar preko interneta. Poleg tega za ustanovitev ni potreben osnovni kapital, kar pomeni, da z ustanovitvijo ni nobenih stroškov. Pri ostalih oblikah, ki imajo status pravne osebe, so razni stroški z ustanovitvijo (notar). Poleg tega je pri družbi z omejeno odgovornostjo in delniški družbi potreben razmeroma visok minimalni osnovni kapital, ki ga je na začetku podjetne poti težko zbrati. Pomemben podatek je tudi, da lahko samostojnega podjetnika, družbo z omejeno odgovornostjo in delniško družbo ustanovi ena oseba, medtem ko morata družbo z neomejeno odgovornostjo in komanditno družbo ustanoviti najmanj dve osebi, v današnjem času pa je zelo težko najti zaupanja vrednega partnerja.

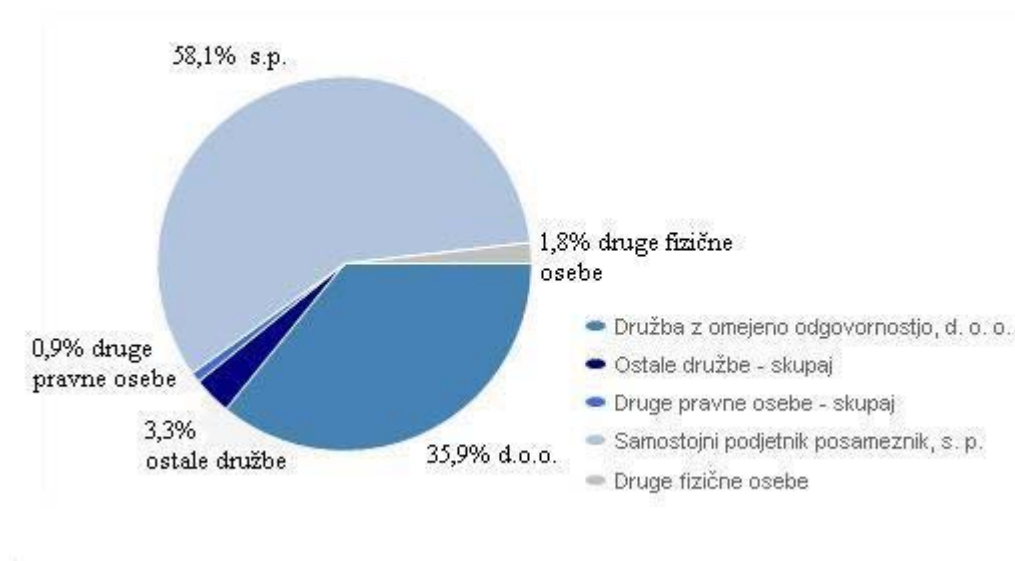
Z vidika odgovornosti družbenikov imajo veliko prednost družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba in delno tudi komanditna družba, saj pri teh oblikah družbeniki ne odgovarjajo za obveznosti družbe z vsem svojim osebnim premoženjem. Največ, kar lahko družbenik izgubi, je njegov osnovni vložek v družbo. Pri družbi z neomejeno odgovornostjo in samostojnemu podjetniku pa družbeniki oz. podjetnik odgovarjajo s premoženjem podjetja in svojim osebnim premoženjem.

Pri poslovanju so si družbe precej podobne. Pri vseh družbo vodi poslovodstvo, o vseh vprašanjih pa odločajo družbeniki. Največja razlika v poslovođenju je med delniško in ostalimi družbami, saj ima delniška družba dva možna sistema upravljanja (enotirni in dvotirni). Posle vodi še najlažje samostojni podjetnik, saj lahko v prvi vrsti vodi knjige po sistemu enostavnega ali dvostavnega knjigovodstva oz. mu poslovnih knjig ni potrebno voditi. Prav tako je velika prednost, da lahko samostojni podjetnik prosto razpolaga s sredstvi na svojem računu in jih koristi za svoje lastne potrebe in ne samo za potrebe podjetja, kot je to določeno za družbe.

Prenehanje poslovanja se med družbami in samostojnim podjetnikom v osnovi ne razlikuje veliko. Največja razlika je v času prenehanja. Za prenehanje opravljanja dejavnosti mora samostojni podjetnik 3 mesece prej javno obvestiti, da bo prenehal z dejavnostjo, 15 dni prej pa AJPes-u, da ga ta izbriše iz registra. Pri ostalih družbah je prenehanje dolgotrajnejši in bolj zapleten proces in se ga ne da urediti v 15 dneh, kakor pri samostojnem podjetniku.

Po primerjanju pravnih organizacijskih oblik sem prišel do zaključka, da se družbe med seboj ne razlikujejo tako močno, kot se razlikujejo od samostojnega podjetnika. Ta se kot fizična oseba od pravnih oseb razlikuje skorajda v vseh pogledih. Prišel sem do ugotovitve, da sta za podjetnika, ki šele začenja s svojo dejavnostjo, najbolj primerni obliki družba z omejeno odgovornostjo ali pa samostojni podjetnik, kar potrjuje tudi praksa, saj je bilo v letu 2007 na področjih dejavnosti C-K (SKD2002) evidentiranih 105.272 podjetij. Z vidika pravnoorganizacijskih oblik so med temi podjetji prevladovali samostojni podjetniki posamezniki in družbe z omejeno odgovornostjo; prvih je bilo 58,1 %, drugih pa 35,9 %, skupaj torej 94 % vseh podjetij (Podjetja, Slovenija, 2007).

Slika 2: Delež podjetij po pravnoorganizacijskih oblikah, Slovenija, 2007

Vir: Podjetja, Slovenija 2007.

Glavne razlike med samostojnim podjetnikom in družbo z omejeno odgovornostjo so predstavljene v tabeli.

Tabela 2: Razlike med samostojnim podjetnikom in družbo z omejeno odgovornostjo

D.O.O.	S.P.
Potreben osnovni kapital (7.500 €).	Osnovni kapital ni potreben.
Progresivno obdavčenje dobička (dohodninska lestvica) ZDoh-2.	Dobiček je obdavčen v letu 2009 po stopnji 21 % (v prihodnje od 2010 naprej po 20 %) ZDDPO-2.
Družba odgovarja za obveznosti s premoženjem družbe.	Za obveznosti odgovarja podjetnik z vsem svojim premoženjem.
Možnost razpolaganja z denarjem na računu je precej omejena.	Prosto razpolaganje s sredstvi na računu.
Dvostavno knjigovodstvo.	Enostavno knjigovodstvo, dvostavno knjigovodstvo ali normirani odhodki (25 %).
Druženik ima plačo, ki jo uveljavlja kot strošek.	Podjetnik nima plače. Plača je njegov dobiček.
Lažje pridobi kredit pri bankah.	Težje dobi kredit in se prijavlja na razpise.
Večji ugled na trgu.	Manjši ugled na trgu.

3. ZNAČILNOSTI PODJETNIKA

Podjetnika ne moremo definirati samo z eno opredelitvijo. V ekonomski teoriji najdemo več različnih opredelitev. Kovač pravi, da je podjetnik človek novih idej, inovacij, proizvodov in storitev, avtor novih proizvodnih metod in tehnologij, raziskovalec novih trgov, novih oblik ponudbe, organizacije in upravljanja (Kovač, 1990). Melink – Pavlinova pravi, da so podjetniki tisti poslovni ljudje, ki pravočasno in na ustrezen način prepoznajo priložnost, zagotovijo potrebne vire ter izpeljejo praktično poslovno misel, nato pa so za to nagrajeni z dobičkom. Ena izmed opredelitev podjetnika pravi, da so podjetniki osebe, ki organizirajo, najemajo vire, opravljajo vsakodnevne operacije in prevzamejo tveganje (Steblovnik, Leban, Šček – Prebil, 2000). Kos pravi, da je podjetnik vizionar, ki ustvarja dodano vrednost z omejenimi resursi. Je človek, ki zazna poslovno priložnost, prevzame odgovornost, finančno tvega, organizira in uresniči potencial, ideje na trgu preko svojega podjetja (Kos, 2009). Podjetnik ni poklic in ni trajno stanje, podjetnik je samo nosilec mehanizma sprememb (Rebernik, 1997).

Podjetnik se loči od množice drugih ljudi tako, da obvladuje svoje življenje in zna vplivati na udejanjanje svojih zamislih, želi biti samostojen in sam odločati o svoji usodi, želi uspeti in biti prepoznaven, drugačen, pripravljen je tvegati nekaj več kot drugi, njegove vrednote oblikujejo družina, šola, življenjsko in delovno okolje, ima dolgoročen, strateški (tudi vizionarski) pogled na priložnost, sredstva in vire ter potrebno organizacijo za dosego poslovnih ciljev (Pšeničny, Berginc, Letonja, Pavlin, Vadnjal, Žižek, 2000). Raziskave so pokazale, da so tipične lastnosti podjetnikov tudi želja po oblikovanju konkurence, potreba po dosežkih, ustvarjalnost, zanimanje za konkretne rezultate, pozitivna naravnost, realizem in smisel za humor, nagnjenost k razmišljanju o prihodnosti, želja biti sam svoj gospodar (Steblovnik, Leban, Šček – Prebil, 2000), obsedenost s priložnostjo, iniciativnost in odgovornost do vseh, osebnost, vredna zaupanja in spoštovanja, sposobnost učenja na napakah, upoštevanje povratnih informacij o uspehu, energičnost in dinamičnost, kreativnost in inovativnost, jasna vizija, samozaupanje in optimizem, predanost in odločnost, prilagodljivost, ustvarjalnost, sposobnost vodenja, čustvena stabilnost, inteligenca, perfekcionizem (Pšeničny, Berginc, Letonja, Pavlin, Vadnjal, Žižek, 2000), disciplina, mirni živci, občutek za podrobnosti, toleranca na tveganje, uravnoteženost. Te lastnosti uspešnih podjetnikov so pri nekaterih podjetnikih bolj izrazite, pri nekaterih pa manj. Da se jih naučiti, za kar pa je potrebna volja in vztrajnost (Abram, 2008).

Večina podjetnikov pričenja svojo podjetniško pot na podlagi izkušenj, pridobljenih pri prejšnjem delu. Po mnenju mnogih avtorjev so te izkušnje ključnega pomena za uspeh. Tem bolj pozna svoje kupce proizvoda ali storitev, čim več različnih kontaktov je navezal, čim več različnih znanj na področjih proizvodnje, trženja, tehnologije si je pridobil, tem večja je verjetnost, da bo s poslom uspel.

Za uspešno podjetniško pot ni pomembna le primerna osebnost in ideja, temveč tudi dober poslovni načrt. Poslovni načrt je pisni dokument, v katerem preverimo poslovno idejo na več načinov in tako zmanjšamo tveganje (Steblovnik, Leban, Šček – Prebil, 2000). Kljub dobremu

poslovnemu načrtu se vsak podjetnik srečuje z določenimi tveganji. Pšeničny še posebej opozarja na finančno tveganje, ki je povezano z osebnim vlaganjem podjetnikovih prihrankov. Tveganje kariere, ki opredeljuje podjetnikovo zapustitev starega delovnega mesta, tveganje v družini in okolju, ki predstavlja rahljanje družinskih in prijateljskih vezi, ter psihično tveganje, ki je povezano predvsem z možnostjo, da se podjetnik spremeni in pridobi psihične motnje, ki jih je zelo težko ozdraviti (Pšeničny, 2000). Vsak posameznik mora na začetku svoje podjetne poti dobro poznati in preučiti vsa tveganja in jih biti pripravljen sprejeti.

4. OBDAVČITEV V PRIMERU RAZLIČNIH ORGANIZACIJSKIH OBLIK

4.1 OBDAVČITEV SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

Samostojni podjetnik nastopa na trgu kot fizična oseba, zato se za njegovo obdavčitev, tako kot za vse ostale fizične osebe, uporablja Zakon o dohodnini (Zdoh-2).

Predmet obdavčitve pri samostojnem podjetniku je dohodek iz dejavnosti. Za dohodek iz dejavnosti se pa zakonu šteje dohodek, dosežen z opravljanjem vsake podjetniške, kmetijske, gozdarske, poklicne ali druge neodvisne samostojne dejavnosti. Bistvena elementa, na katerih temelji opredelitev dohodka iz dejavnosti, sta, da se dejavnost opravlja trajno (o opravljanju dejavnosti ne moremo govoriti, če gre za enkratno ali občasno poslovanje) in neodvisno oziroma samostojno (zavezanec opravlja dejavnost na svoj račun, v svojo korist, na svojo odgovornost ter za opravljanje dejavnosti samostojni podjetnik jamči z vsem svojim premoženjem).

Davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti za samostojnega podjetnika ugotavljamo na dva načina:

1. Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov

Pri tem načinu zavezanci ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov. Davčna osnova je dobiček, ki se ugotovi tako, da se od prihodkov, ustvarjenih v letu, odštejejo odhodki.

Prihodki in odhodki se ugotavljajo na podlagi Zakona o dohodnini (ZDoh-2) ter tudi Zakona o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Po določilih tega zakona se pri ugotavljanju dobička priznavajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida v skladu s predpisi oziroma računovodskimi standardi.

V primeru ugotavljanja davčne osnove mora podjetnik najkasneje do 31. marca tekočega leta predložiti obrazec davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Vanj se

vpiše prihodke in odhodke, ki so jih dosegli v preteklem letu. V davčnem obračunu lahko zavezanci uveljavljajo tudi davčne olajšave, ki jih določa zakon o dohodnini, in sicer:

- olajšavo za vlaganja v raziskave in razvoj,
- olajšavo za investiranje,
- olajšavo za zaposlovanje invalidov,
- olajšavo za zavezanca invalida,
- olajšavo za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju,
- olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
- olajšavo za donacije.

Od ugotovljene davčne osnove, tj. dobička, morajo zavezanci plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Pri izračunu akontacije dohodnine se upoštevajo stopnje dohodnine iz davčne lestvice (od 16 do 41 odstotkov), zavezanci pa lahko upoštevajo tudi splošno olajšavo, dodatno splošno olajšavo in posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane. Olajšave lahko upoštevajo pod pogojem, da jim za posamezno davčno leto te olajšave niso bile upoštevane pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, ali je bilo na ta način upoštevanih manj kot 5/12 teh olajšav (Pojasnila o dohodnini, 2009).

2. Ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov

Druga možnost je ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov, pri čemer izhajamo iz dejanskih prihodkov, odhodki pa so določeni v pavšalu in znašajo 25 odstotkov ustvarjenih prihodkov. Izjema so zavezanci, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnost na kmetiji, dejavnost domače in umetnostne obrti; slednji lahko pri ugotavljanju davčne osnove upoštevajo normirane odhodke v višini 70 odstotkov ustvarjenih prihodkov.

Davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov ugotavljajo predvsem zavezanci, ki so šele začeli z opravljanjem dejavnosti, in tistim, ki imajo manjši obseg poslovanja. Za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov mora zavezanec izpolnjevati naslednje pogoje:

- zanj ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih (obveznost vodenja poslovnih knjig ne obstaja takrat, kadar noben nedavčni zakon ne določa, da bi moral zavezanec voditi poslovne knjige in evidence),
- njegovi prihodki iz dejavnosti ne presegajo 42.000 evrov (višina prihodkov se ugotavlja za obdobje zadnjih dvanajst mesecev, in sicer za obdobje od novembra prejšnjega leta do vključno oktobra tekočega leta),
- ne zaposluje delavcev, torej delo in vse poslovne funkcije opravlja sam.

Zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov, akontacijo dohodnine izračunajo tako, da davčno osnovo, ki jo ugotovijo kot razliko med prihodki in normiranimi odhodki v višini 25 odstotkov (oziroma 70 odstotkov) ugotovljenih prihodkov,

pomnožijo z davčno stopnjo v višini 25 odstotkov. Zavezanci se lahko odločijo tudi za znižano davčno stopnjo, ki pa ne sme biti nižja od 10 odstotkov, če plačujejo obvezne prispevke za socialno varnost iz naslova opravljanja dejavnosti in če ocenijo, da bo akontacija dohodnine previsoka glede na pričakovano dohodnino na letni ravni.

Zavezanci pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti ne smejo uveljavljati olajšav, ki jih sicer lahko uveljavljajo zavezanci, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov (tj. olajšave za vlaganje v raziskave in razvoj, za zaposlovanje, za zavezanca invalida) (Pojasnila o dohodnini, 2009).

Tabela 3: Dohodninska lestvica za leto 2009

Če znaša neto letna davčna osnova v €		Znaša dohodnina v €
Nad	Do	
	7.410,42	16 %
7.410,42	14.820,83	1.185,67 + 27 % nad 7.410,42
14.820,83		3.186,48 + 41 % nad 14.820,83

Vir: Olajšave in lestvica za odmero dohodnine za leto 2009.

Davčna stopnja se povišuje sorazmerno z višino davčne osnove. Obdavčitev samostojnega podjetnika je torej progresivna, kar pomeni, da se po višji davčni stopnji obdavči le tisti del davčne osnove, ki presega posamezni dohodninski razred.

Prispevki samostojnih podjetnikov za socialno varnost

Samostojni podjetniki plačujejo v skladu s 4. členom Zakona o prispevkih za socialno varnost prispevke za obvezno in pokojninsko zavarovanje, prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje, prispevek za starševsko varstvo in prispevek za zaposlovanje.

Določitev zavarovalnih osnov je za samozaposlene zavarovance in za druge zavarovance, ki ne prejemajo plače, opredeljena v 209. členu ZPIZ-1. Zavarovalna osnova za samozaposlene in kmete se določi glede na doseženi dobiček zavarovanca, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih z zakonom, ki ureja dohodnino. Uvrstitev v ustrezno zavarovalno osnovo se glede na drugi odstavek istega člena določi na podlagi zadnje odmerne odločbe o davku iz dejavnosti oziroma zadnjega obračuna akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, oziroma zadnje odločbe o odmeri dohodnine in glede na podatke o povprečni plači oziroma minimalni plači za leto, na katero se nanaša akontacija dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti.

4.2 OBDAVČITEV GOSPODARSKIH DRUŽB PO ZAKONU O DAVKU OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB

Obveznost plačevanja davkov od dohodkov pravnih oseb ureja Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb.

Zavezanec za davek je pravna oseba domačega ali tujega prava (1. odst. 3. člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb).

Predmet obdavčitve je dobiček rezidenta in dobiček nerezidenta z virom v Sloveniji. Rezident je zavezanec za davek od vseh dohodkov, ki imajo svoj vir v Sloveniji ali pa izven nje. Nerezident pa je zavezanec za davek od dohodkov, ki imajo svoj vir v Sloveniji. Za vir dohodka v Sloveniji se po 8. členu Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb smatrajo:

- * dohodki rezidenta, razen dohodka, doseženega izven Slovenije,
- * dohodek nerezidenta,
- * dohodki od nepremičnin in pravic na nepremičninah,
- * dohodki od izkoriščanja nahajališč rude, virov ter drugega naravnega bogastva,
- * dividende,
- * obresti, ki imajo vir v Sloveniji,
- * dohodki od uporabe ali pravice uporabe avtorskih pravic, patentov, zaščitnih znakov in drugih premoženjskih pravic z virom v Sloveniji,
- * dobiček od odsvojitve poslovne enote nerezidenta v Sloveniji,
- * dobiček od odsvojitve nepremičnin,
- * dobiček od odsvojitve finančnih instrumentov,
- * dohodki od storitev nastopajočih izvajalcev ali športnikov,
- * dohodki od vseh vrst storitev.

Za davčno osnovo se smatra dobiček, ki je presežek prihodkov nad odhodki, pri čemer se upošteva le davčno priznane (pravilno dokumentirane in skladne z davčno zakonodajo) prihodke in odhodke. Davčno osnovo dodatno znižajo morebitne davčne olajšave kot so (55. člen Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb):

- * olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj (zmanjšanje davčne osnove v višini 20 % zneska, ki predstavlja vlaganje v raziskave in razvoj v obdobju),
- * olajšava za zaposlovanje invalidov (zmanjšanje davčne osnove v višini 50 % plače invalida ter v višini 70 % plače invalida s 100 % telesno okvaro ali gluhe osebe),
- * olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju (znižanje osnove v višini plače tej osebi, vendar največ v višini 20 % povprečne mesečne plače v Sloveniji),
- * olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
- * olajšava za donacije (zmanjša davčno osnovo za 0,3 % obdavčenega prihodka zavezanca).

Splošna davčna stopnja v letu 2009 znaša 21 % (v naslednjem letu bo ta odstotek padel na 20 %). Na tem mestu velja opozoriti, da se davčna stopnja, po kateri se plača davek od dohodkov pravnih oseb, vsakih pet let zmanjša za 5 odstotnih točk. Po dvajsetih letih torej dobiček na ravni družbe ne bo več obdavčen (JK Group, 2008).

Davka so oproščeni vsi zavezanci, ki so ustanovljeni za opravljanje nepridobitne dejavnosti (zavodi, društva, ustanove, verske skupnosti, politične stranke, zbornice in reprezentativni sindikati).

Za davčno obdobje se po 10. členu Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb šteje koledarsko leto, vendar si lahko zavezanec izbere, da bo njegovo davčno obdobje enako njegovemu poslovnemu letu, ki ni nujno koledarsko leto. Izbrano davčno obdobje ne sme presegati dvanajstih mesecev in se ne sme spreminjati najmanj tri leta.

Družbenik sam sebi izplačuje svojo plačo, zato mu ta predstavlja strošek. V gospodarski družbi družbenik ne razpolaga prosto z denarjem kot pri samostojnem podjetniku. Zanj veljajo stroga pravila, na kakšen način in kdaj se denar dvigne, položi na račun ipd. (Samostojni podjetniki, 2009).

V primeru, da si hoče družbenik izplačati dobiček na svoj račun, je le-ta dvakrat obdavčen. Prvič kot dobiček družbe z 21 % in drugič še po zakonu o dohodnini, in sicer po stopnji 20 % (če bi torej družba realizirala dobiček v višini 10.000 EUR, bo najprej treba od tega plačati davek od dohodkov pravnih oseb po stopnji 21 %. Po plačilu davka ostane torej še 7.900 EUR. Recimo, da si družbeniki isto leto hočejo izplačati ves neto dobiček, in sicer 7.900 EUR. V tem primeru bo poleg 21 % (2.100 EUR) davka od dohodkov pravnih oseb, ki jih je že plačal na ravni družbe, plačal še 20 % od zneska izplačila dobička (dividende) v skladu z ZDoh-2. Torej mu bo ostalo še 6.320 EUR. V končni fazi bo družbenik plačal 36,8 odstotkov davka.

5. PRIMER IZRAČUNA OBDAVČITVE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA IN DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

5.1 PREDPOSTAVKE ZA IZRAČUN

Za lažjo primerjavo obdavčitve pri samostojnem podjetniku in družbi z omejeno odgovornostjo predpostavljam:

- * d.o.o. ima samo enega lastnika,
- * lastnik d.o.o. je zaposlen v družbi in prejema plačo, ki jo uveljavlja kot strošek,
- * v podjetju ni drugih zaposlenih,

- * lastnik d.o.o. si letno doseženi dobiček izplača v celoti,
- * poleg splošne olajšave s.p. in d.o.o. nimata drugih olajšav,
- * pri obeh upoštevamo enako bruto osnovo za plačilo prispevkov za socialno varnost,
- * priznani davčni prihodki in stroški so enaki.

5.2 PRIMER IZRAČUNA OBDAVČITVE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA:

Prihodki = 80.000 €

Stroški = 40.000 €

Osnova za plačevanje prispevkov za socialno varnost = 1.415,38 €

Višino bruto zavarovalne vsote sem določil na podlagi povprečne slovenske mesečne plače, ki znaša 1.415,38 € (maj 2009) (<http://www.stat.si/indikatorji.asp?id=29&zacobd=5-2009>). Mesečni prispevki znašajo 540,68 €, torej 6.488,16 € letno. Odhodki podjetnika znašajo 46.488,16 €.

Davčna osnova brez prispevkov = prihodki – stroški = 40.000 €

Prihodki 80.000 €

- odhodki 46.488,16 €

= dobiček (davčna osnova) 33.511,84 €

- splošna olajšava 254,28 €/mes 3.051,36 €/leto

= davčna osnova 30.460,48 €

Akontacija davka

3.186,48 € + (30.460,48 € – 14.820,83 €) x 41 % = 9.598,74 €

Dobiček 33.511,84 €

- akontacija davka 9.598,74 €

= čisti dobiček (podjetnikov prihodek) **23.913,10 €**

Prihodkom (80.000 €) sem odštel odhodke (46.488,16 €) in tako dobil dobiček oz. davčno osnovo podjetnika v višini 33.511,84 €. Dobiček samostojnega podjetnika sem nato v skladu z Zakonom o dohodnini zmanjšal v višini splošne olajšave (Olajšave in lestvica za odmero dohodnine za leto 2009), ki znaša 254,28 € mesečno oz. 3.051,36 € letno in tako dobil davčno osnovo za obračun davka 30.460,48 €. Dobljeni davčni osnovi sem nato izračunal višino davka v skladu z dohodninsko lestvico za leto 2009 (Olajšave in lestvica za odmero dohodnine za leto 2009) in dobil višino davka (9.598,74 €). Dobičku sem odštel višino davka in tako dobil čisti dobiček, ki je pri samostojnem podjetniku tudi njegov letni dohodek in znaša 23.913,10 €.

5.3 PRIMER IZRAČUNA OBDAVČITVE DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

Prihodki = 80.000 €

Mesečna bruto plača lastnika = 1.415,38 €

Enako kot pri samostojnem podjetniku sem predpostavil, da prejema bruto plačo v višini slovenske povprečne plače za mesec maj 2009, tj. 1.415,38 € (Povprečna mesečna plača, 2009).

OBRAČUN PLAČE

Bruto plača 1.415,38 €

- prispevki za socialno varnost 22,10 % = 312,79 €

- akontacija dohodnine (98,81 € + (848,31 € - 617,54 €) x 27 %) = 161,12 €

= neto mesečna plača = 941,47 € (11.297,64 € letno)

Bruto plača 1.415,38 €

- prispevki za socialno varnost 312,79 €

- splošna olajšava 254,28 €

=davčna osnova za akontacijo dohodnine 848,31 €

prispevki na bruto plačo

bruto plača (16,10 %) 227,87 €

skupni mesečni stroški dela = 1643,25 €

skupni letni stroški = 19.719 €

Odhodki = 59.719 €

Naredil sem obračun plače družbenika ter ugotovil, da znaša njegova neto mesečna plača 941,47 € (11.297,64 € letno), prispevki iz njegove bruto plače znašajo 312,79 € mesečno, prispevki na bruto plačo pa 227,87 € mesečno. Skupni letni stroški dela torej znašajo 19.719 €, od tega znašajo prispevki 6.487,92 € letno. Ostalim stroškom sem prištel še skupne letne stroške dela in tako dobil odhodke v višini 59.719 €.

Davčna osnova brez stroškov dela = prihodki – stroški = 40.000 €

Prihodki 80.000 €

- odhodki 59.719 €

= dobiček (davčna osnova) 20.281 €

- akontacija davka od dohodkov pravnih oseb (21 % x davčna osnova) = 4.259,01 €

= čisti dobiček d.o.o. 16.021,99 €

- davek na izplačilo dobička (20 %) 3.204,40 €
= izplačan dobiček 12.817,59 €
+ letna neto plača 11.297,64 €
= letni dohodek podjetnika **24.115,23 €**

Prihodkom 80.000 € sem odštél odhodke 59.719 € in dobil dobiček v višini 20.281 €. Zaradi predpostavke, da podjetje nima drugih olajšav, razen splošne, je pri družbi z omejeno odgovornostjo v skladu z zakonom dobiček enak davčni osnovi (20.281 €). Družba z omejeno odgovornostjo plačuje davek v skladu z Zakonom o davku od dohodkov pravnih oseb, ki znaša v letu 2009 21 % davčne osnove, kar v tem primeru znaša 4.259,01 €. Dobičku sem nato odštél višino davka in tako dobil čisti dobiček družbe, ki znaša 16.021,99 €. Čisti dobiček družbe ni družbenikov in z njim ne more razpolagati prosto za svoje potrebe in tudi zaradi lažje primerjave s samostojnim podjetnikom sem predpostavil, da si družbenik celotni dobiček družbe letno tudi izplača. V tem primeru je čisti dobiček družbe še dodatno obdavčen z davkom na izplačilo dobička, ki znaša 20 % - v tem primeru 3.204,40 €. Družbeniku torej ostane dobiček v višini 12.817,59 €, katerega lahko porabi prosto, za kakršen koli namen. Izplačanemu dobičku sem prištél še letno neto plačo družbenika (11.297,64 €) in tako dobil celotni razpoložljiv letni dohodek, ki znaša 24.115,23 €.

Samostojni podjetnik v podjetju ni zaposlen, plačuje samo prispevke za socialno varnost. Celotni dobiček je njegov dohodek. Pri družbi z omejeno odgovornostjo pa je lastnik zaposlen v družbi in prejema plačo ter jo uveljavlja kot strošek, zato imamo pri izračunu različno velike odhodke, 46.488,16 € pri samostojnem podjetniku in 59.719 € pri družbi z omejeno odgovornostjo. Zaradi različnih odhodkov imamo tudi različne davčne osnove za akontacijo davka, 33.511,84 € pri samostojnem podjetniku in 20.281 € pri družbi z omejeno odgovornostjo. Zaradi lažje primerjave med njima sem predpostavil, da oba plačujeta prispevke za socialno varnost iz enake bruto osnove.

Razlika v razpoložljivem letnem zaslužku med samostojnim podjetnikom in lastnikom družbe z omejeno odgovornostjo znaša 202,13 €. Samostojni podjetnik plača letno 9.598,74 € davka, družba z omejeno odgovornostjo pa 7.463,41 €.

V nadaljevanju bom izračunal, kaj se zgodi s čistim zaslužkom podjetnika, če se njegov obseg poslovanja poveča oz. zmanjša za 50 %, razmerje med prihodki in odhodki ostane enako, prav tako tudi dane predpostavke. Prispevki za socialno varnost in mesečna plača se povečajo oz. zmanjšajo za 50 %.

POVEČANJE PRIHODKOV IN STROŠKOV ZA 50 %, VIŠINA PRISPEVKOV oz. PLAČA SE POVEČATA ZA 50 %

Prihodki = 120.000 €
Stroški = 60.000 €

Bruto zavarovalna vsota = 2123,07 €

Samostojni podjetnik

Bruto zavarovalna vsota = 2123,07 €

Mesečni prispevki iz te osnove znašajo 811,01 €, skupno 9.732,12 € letno.

Prihodki – stroški = 60.000 €

Prihodki 120.000 €

- odhodki 69.732,12 €

= dobiček (davčna osnova) 50.267,88 €

- splošna olajšava (254,28 €/mes) = 3.051,36 €

= davčna osnova = 47.216, 52 €

Akontacija davka

$3.186,48 \text{ €} + (47.216, 52 \text{ €} - 14.820,83 \text{ €}) \times 41 \% = 16.468,71 \text{ €}$

Dobiček 50.267,88 €

- akontacija davka 16.468,71 €

= čisti dobiček (podjetnikov prihodek) **33.799,17 €**

Prihodkom sem odštel odhodke in dobil dobiček 50.267,88 €. Dobiček samostojnega podjetnika sem nato v skladu z Zakonom o dohodnini zmanjšal v višini splošne olajšave in dobil davčno osnovo za obračun davka (47.216,52 €). Davčni osnovi sem v skladu z dohodninsko lestvico za leto 2009 izračunal višino davka, ki v tem primeru znaša 16.468,71 €. Dobičku sem odštel višino davka in dobil čisti dobiček, ki znaša 33.799,17 €.

Družba z omejeno odgovornostjo

Bruto plača = 2.123,07 €

OBRAČUN PLAČE

Bruto plača 2.123,07 €

- prispevki za socialno varnost (22,10 %) = 469,20 €

- akontacija dohodnine $265,5 \text{ €} + (1.399,59 \text{ €} - 1.235,07 \text{ €}) \times 41 \% = 333,05 \text{ €}$

= neto mesečna plača 1.320,82 € (15.849,84 € letno)

Bruto plača 2.123,07 €

- prispevki za socialno varnost 469,20 €

- splošna olajšava 254,28 €

Davčna osnova za akontacijo dohodnine = 1.399,59 €

Prispevki na bruto plačo
bruto plača (16,10 %) = 341,81 €

skupni mesečni stroški dela = 2.464,88 €
skupni letni stroški = 29.578,56 €

Pri obračunu plače družbenika sem izračunal neto mesečno plačo v višini 1.320,82 € (15.849,84 € letno), skupna višina prispevkov iz bruto in na bruto plačo znašajo 811,01 € mesečno. Skupni letni stroški dela znašajo 29.578,56 €, odhodki pa 89.578,56 €.

Prihodki 120.000 €
- odhodki 89.578,56 €
= dobiček (davčna osnova) 30.421,44 €
- akontacija davka od dohodkov pravnih oseb (21 %) 6.388,50 €
= čisti dobiček d.o.o. 24.032,94 €
- davek na izplačilo dobička (20 %) 4.806,59 €
= izplačan dobiček 19.226,35 €
+ letna neto plača 15.849,84 €
= letni dohodek podjetnika **35.076,19 €**

Prihodkom 120.000 € sem odštel odhodke 89.578,56 € in dobil dobiček v višini 30.421,44 €. Dobitek je enak davčni osnovi. Davek od dohodkov pravnih oseb znaša 6.388,50 €, čisti dobiček družbe pa 24.032,94 €. Davek na izplačilo dobička znaša 4.806,59 €, izplačan dobiček pa 19.226,35 €. Celotni razpoložljiv letni dohodek družbenika znaša 35.076,19 €.

Razlika v razpoložljivem letnem zaslužku med samostojnim podjetnikom in lastnikom družbe z omejeno odgovornostjo znaša 1.277,02 € v korist družbe z omejeno odgovornostjo.

ZMANJŠANJE PRIHODKOV IN STROŠKOV ZA 50 %, VIŠINA PRISPEVKOV oz. PLAČA SE ZMANJŠATA ZA 50 %

Prihodki = 40.000 €
Stroški = 20.000 €
Bruto zavarovalna vsota = 707,69 €

Samostojni podjetnik

Mesečni prispevki iz bruto zavarovalne vsote znašajo 270,34 € mesečno ali 3.244,08 € letno.

Davčna osnova = prihodki – stroški = 20.000 €

Prihodki 40.000 €
- odhodki 23.244,08 €
= dobiček (davčna osnova) 16.755,92 €
- splošna olajšava (254,28 €/mes) 3.051,36 €/leto
= davčna osnova = 13.704,56 €

Akontacija davka

1.185,67 €+ (13.704,56 € – 7.410,42 €) x 27 % = 2.885,09 €

Dobiček 16.755,92 €

- akontacija davka 2.885,09 €
= čisti dobiček (podjetnikov prihodek) **13.870,83€**

Prihodkom sem odštel odhodke in dobil dobiček 16.755,92 €. Davčna osnova samostojnega podjetnika za akontacijo davka znaša 13.704,56 €, višina davka pa 2.885,09 €. Razpoložljivi dobiček podjetnika znaša 13.870,83 €.

Družba z omejeno odgovornostjo

Bruto plača 707,69 €

OBRAČUN PLAČE

Bruto plača 707,69 €

- prispevki za socialno varnost (707,69 € x 22,10 %) = 156,40 €
- akontacija dohodnine (297,01 € x 16 %) = 47,52 €
= neto mesečna plača 503,77 € (6.045,24 € letno)

Bruto plača 707,69 €

- prispevki za socialno varnost 156,40 €
- splošna olajšava 254,28 €
davčna osnova za akontacijo dohodnine = 297,01 €

Prispevki na bruto plačo

bruto plača x 16,10 % = 707,69 € x 16,10 % = 113,94 €

skupni mesečni stroški = 707,69 € + 113,94 € = 821,63 €

skupni letni stroški = 821,63 € x 12 = 9.859,56 €

Mesečna neto plača družbenika znaša 1.320,82 €, letno 15.849,84 €, skupna višina prispevkov iz bruto in na bruto plačo pa 270,34 € mesečno. Skupni letni stroški dela znašajo 9.859,56 €.

Prihodki 40.000 €

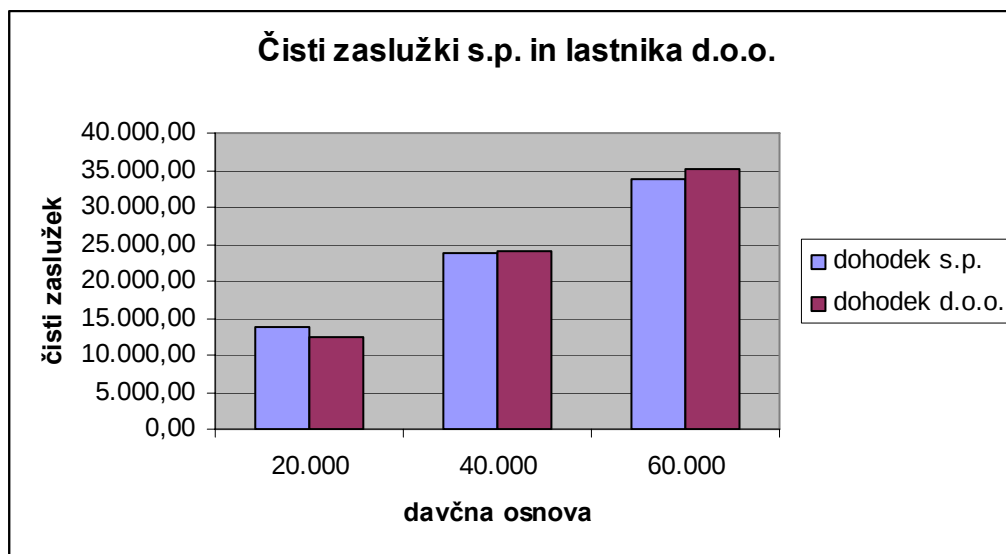
- odhodki 29.859,56 €

= dobiček (davčna osnova) 10.140,44 €
 - akontacija davka od dohodkov pravnih oseb (21 %) 2.129,49 €
 = čisti dobiček d.o.o. 8.010,95 €
 - davek na izplačilo dobička (20 %) 1.602,19 €
 = izplačan dobiček 6.408,76 €
 + letna neto plača 6.045,24 €
 = letni dohodek podjetnika **12.454,00 €**

Prihodkom 40.000 € sem odštel odhodke 29.859,56 € in dobil dobiček (10.140,44 €), ki je hkrati tudi davčna osnova za akontacijo davka. Davek od dohodkov pravnih oseb znaša 2.129,49 €, čisti dobiček družbe pa 8.010,95 €. Davek na izplačilo dobička znaša 1.602,19 €, izplačan dobiček pa 6.408,76 €. Celotni razpoložljiv letni dohodek družbenika znaša 12.454,00 €. Razlika v razpoložljivem letnem zaslužku med samostojnim podjetnikom in lastnikom družbe z omejeno odgovornostjo znaša 1.416,83 € v korist d.o.o.

5.4 RAZLAGA REZULTATOV

Slika 3: Čisti zaslužki s.p. in d.o.o.

Na sliki so predstavljeni letni čisti zaslužki lastnika družbe z omejeno odgovornostjo in samostojnega podjetnika. Iz slike je razvidno, da ima podjetnik pri davčni osnovi (osnova brez stroškov dela d.o.o. in prispevkov za socialno varnost d.o.o.) 40.000 € približno enaka letna zaslužka, kar pomeni, da je z vidika plačevanja davkov vseeno, v kateri pravno organizacijski obliki posluje.

Pri povečanju davčne osnove na 60.000 € ima samostojni podjetnik letni zaslužek v višini 33.799,17 €, lastnik družbe z omejeno odgovornostjo pa 35.076,19 €. Razlika med njima znaša 1.277,02 €, kar pomeni, da razlika s povečanjem obsega poslovanja narašča v korist družbe z omejeno odgovornostjo. Torej se v primeru povečevanja davčne osnove podjetniku z vidika plačevanja davkov bolj izplača odpreti družbo z omejeno odgovornostjo, kajti pri tej obliki mu bo na koncu leta od vseh danih predpostavkah ostalo več razpoložljivega denarja kot pa, če bi posloval kot samostojni podjetnik.

Pri zmanjšanju davčne osnove na 20.000 € pa je razlika v čistem zaslužku 1.416,83 € v korist s.p., kar pomeni, da je v tem primeru bolje poslovati kot samostojni podjetnik.

SKLEP

V današnjem svetu vsak posameznik svobodno odloča o svoji življenjski poti, prav tako tudi odloča o svoji zaposlitvi oz. načinu pridobivanja zaslužka za življenje. Če se posameznik odloči za samostojno pot na trgu, lahko svobodno izbira o pravno organizacijski obliki svojega podjetja. Pomembno je, da se podjetnik zaveda, da izbrati pravo obliko ni lahka naloga in da je lahko odločitev o izbiri ključnega pomena za poslovanje. Podjetnik mora pred odločitvijo o organizacijski obliki svojega podjetja dobro proučiti vse možnosti, vse vidike le-teh. Izbrana oblika podjetja mora v prvi vrsti zagotavljati podjetniku uresničitev njegovih podjetniških ciljev in pričakovanj.

Odgovor na vprašanje, katere organizacijske oblike so za podjetnika začetnika primerne na začetku svoje podjetne poti, ni tako zapleten, saj sta po mojih ugotovitvah in dejanski praksi primerni le dve obliki, in sicer samostojni podjetnik in družba z omejeno odgovornostjo. Odgovor na vprašanje, katera od teh dveh oblik je bolj primerna, pa je zelo zapleten. Odvisen je od oblike dejavnosti in njegove tveganosti, poslovnih ciljev, davčnih obremenitev, velikosti obsega poslovanja in osebnih ciljev posameznika.

Eden izmed ciljev moje diplomske naloge je bil ugotoviti, katera organizacijska oblika je za podjetnika začetnika najbolj primerna z vidika plačevanja davkov in prispevkov. Podjetnik mora najprej narediti poslovni načrt in čim bolj natančno ugotoviti oz. predvideti njegove letne prihodke in stroške. Ob ugotovitvi le-teh je odgovor na vprašanje o primernosti oblike z vidika plačevanja davkov enostaven. Na podlagi izračuna sem ugotovil, da če znašajo stroški brez stroškov dela in prispevkov, odšteti od prihodkov, okoli 40.000 €, podjetnik prejema slovensko povprečno plačo in plačuje povprečne prispevke, mu je ob tej osnovi z vidika plačevanja davkov vseeno, v kateri pravno organizacijski obliki posluje. Z višanjem te osnove je bolj primerna družba z omejeno odgovornostjo, z nižanjem pa samostojni podjetnik.

Poudaril bi rad tudi dejstvo, da za izbiro prave organizacijske oblike podjetja ni izključno pomemben samo davčni vidik, kot misli večina bodočih podjetnikov. Pomembno je, da podjetnik pred samostojnim vstopom na trg pridobi čim več informacij o okolju podjetja, dejavnosti, katero

bo opravljal, o tem, ali bo lahko v tej konkuriral na trgu, o bodočih poslovnih partnerjih in tveganju pri plačevanju oz. neplačevanju računov le-teh. Podjetnik mora tudi proučiti trende v prihodnosti, saj večina ljudi ustanavlja podjetja na dolgi rok.

Po mojem mnenju je izbira med odgovornostjo za obveznosti z vsem svojim premoženjem ali samo s premoženjem družbe poleg davčenga vidika ključnega pomena. V primeru neuspeha je ključnega pomena izguba osnovnega vložka ali vsega svojega osebnega premoženja.

Moj nasvet vsem, ki hočejo odpreti svoje podjetje in ne vedo, katero pravno organizacijsko obliko izbrati, je, da naj dodobra pretehtajo vse možnosti, zberejo čim več možnih informacij in se nato odločijo.

LITERATURA IN VIRI

1. Abram, U. (2008, 22. december). 5 značilnosti uspešnega podjetnika. Najdeno 24. avgusta 2009 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/5-znacilnosti-uspesnega-podjetnika>
2. Antić, F. (2009, 16. april). Ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo. Najdeno 17. junij 2009 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-d.o.o.>
3. Antić, F. (2009, 29. junij). Ustanovitev s.p.. Najdeno 10. julij 2009 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-s.p>
4. Galič, J. (2007). Obdavčitev plač in drugih dohodkov iz zaposlitve po novi davčni zakonodaji (str.101). Ljubljana: Založba Legat.
5. Gale Robežnik, S. (2006). *Pravna podpora tujim investitorjem v republiki Sloveniji* SLO – MAK poslovni forum. Ohrid.
6. JK Group. (2008). *Družba ali samostojni podjetnik? - davčni vidik* Najdeno 23. junija 2009 na spletnem naslovu http://www.pravozatelebane.com/index.php?option=com_content&task=view&id=88&Itemid=1
7. Kaj je družba?. Najdeno 30. julija 2009 na spletnem naslovu <http://www.mojpravnik.si/?show=content&id=15&men=16&portal=podjetje>
8. Kocbek, M. (2002). *Zakon o gospodarskih družbah s komentarjem*, Ljubljana
9. Kocbek, M. (2003). *Korporacijsko pravo*, Ljubljana: GV založba.
10. Kocbek, M. (2006). *Veliki komentar zakona o gospodarskih družbah*. Ljubljana: GV založba.
11. Kocbek, M. & Prelič, S. (2006). *Zakon o gospodarskih družbah, uvodna pojasnila*. Ljubljana: GV založba.
12. Kos, B. (2007, 17. januar). Podjetnik ali manager – kdo je bolj kul? Najdeno 24. avgusta 2009 na spletnem naslovu <http://www.blazkos.com/podjetnik-ali-manager-kdo-je-bolj-kul.php>
13. Kovač, B. (1990). *Uvod v podjetništvo-analiza poslovnega načrta*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani.
14. Mercina, J. (2009, 05. april). Ustanovitev gospodarske družbe (d.o.o.) za en funt. Najdeno 28.julija 2009 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-gospodarske-druzbe-d.o.o.-za-en-funt>
15. Mežnar, D. (2006). *Podjetniško pravo, pravna ureditev organiziranja in opravljanja dejavnosti*. Kranj: Založba moderna organizacija.
16. *Naj ustanovim s.p. ali d.o.o.?* Najdeno 23. junija na spletnem naslovu <http://www.data.si/index.php?PageID=261>
17. *Olajšave in lestvica za odmero dohodnine za leto 2009*. Najdeno 21.junija 2009 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/slov/mediji/2008/2008-12-04_1.htm
18. Podjetja, Slovenija, 2007. Najdeno 2.8.2009 na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1967

19. *Pojasnila o dohodnini*. Najdeno 15. maja 2009 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/dohodek_iz_dejavnosti/splosno_pojasnilo/#c17434
20. *Povprečna mesečna plača*. Najdeno 30. julija 2009 na spletnem naslovu (<http://www.stat.si/indikatorji.asp?id=29&zacabd=5-2009>).
21. Pravne organizacijske oblike podjetij. Najdeno 20. junija 2009 na spletnem naslovu http://www.gzs.si/slo/storitve/poslovne_informacije/pravna_podrocja_in_predpisi/statusn_o_pravo/izbira_ustrezne_pravno_organizacijske_oblike_druzbe
22. Prelič, S. (2006). Oris pravne ureditve prenehanja pravnih subjektov. Maribor.
23. *Prispevki za socialno varnost samozaposlenih - pojasnila*. Najdeno 21. junija 2009 na spletnem naslovu http://www.durs.gov.si/si/prispevki_za_socialno_varnost/prispevki_za_socialno_varnost_samozaposlenih_pojasnila/
24. Pšeničny, V. & Berginc, J. & Letonja, M. & Pavlin, I. & Vadnjal, J. & Žižek, J. (2000). Podjetništvo. Portorož: Visoka strokovna šola za podjetništvo.
25. Razpotnik, N. (2004, 09. september) Za mnoge je s.p. še vedno bolj privlačen. Revija Obrtnik št. 9. Najdeno 25. julija 2009 na spletnem naslovu <http://www.ozs.si/obrtnik/prispevek.asp?IDpm=944&ID=3184>
26. Rebernik, M. (1997). Podjetništvo in management malih podjetij. Maribor: Fakulteta za strojništvo.
27. Svetovalec, (2009). Revija Obrtnik, XXXVIII, (7-8), str. 106-124
28. *Samostojni podjetniki*. Najdeno 21. junija 2009 na spletnem naslovu http://www.racunovodja.com/bazaZnanja/index.php?title=Samostojni_podjetniki
29. *Samozaposlitev*. (24. januar 2009) Najdeno 30. julija 2009 na spletnem naslovu <http://zaposlitvenibrlog.blogspot.com/2009/02/samozaposlitev-sp.html>
30. Steblovnik, Z., Leban I., Šček – Prebil, T. (2000). Podjetništvo. Ljubljana: Lesarska založba.
31. Terzič, N. (2007, 04. december). Osebna odgovornost družbenikov za obveznosti družbe. Moje Delo Revija.
32. Valič, S. (2007). Oblike gospodarskih družb. Najdeno 30.7.2009 na spletnem naslovu <http://www.mojdenar.si/Sova/DOKUMENTI/DOKUMENT.ASP?ID=90>
33. Virant, R. (2003). *Družba ali samostojni podjetnik posameznik*. Najdeno 23. junija 2009 na spletnem naslovu http://freeweb.siol.net/rasav3/Nasveti/Registracija_S_P_/Pravilnik/dilema/dilema.html
34. Zakon o davčnem postopku (2008). Uradni list RS (št. 125/0830. 12. 2008).
35. Zakon o davčni službi. (2006). Uradni list RS (št. 1/07, 20.12.2006).
36. Zakon o dohodnini. (2006). Uradni list RS (št. 117/06, 16.11.2006).
37. Zakon o gospodarskih družbah. (2006). Uradni list RS. (Št. 42/2006, 19. april 2006).
38. Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (2006). Uradni list RS (št. 69/06, 03.07.2006).
39. Zakon o prispevkih za socialno varnost (2001). Uradni list RS (št. 97/2001, 04.12.2001).